

DODATNI POGOJI ZAVAROVANJA OBRATOVALNEGA ZASTOJA PODJETIJ ZARADI POŽARA (ZB FBU 2009 / Stopnja 3)

Vsebina

1. Zavarovane in nezavarovane nevarnosti in škode

1.1 Škode zaradi eksplozije razstreliva

2. Splošni varnostni predpisi

- 2.1 Izvajanje požarno nevarnih dejavnosti
- 2.2 Gradbena protipožarna zaščita, protipožarna oprema
- 2.3 Elektrostatični naboj
- 2.4 Kurilne naprave in naprave za ogrevanje
- 2.5 Dela, ki jih opravljajo delavci, ki v podjetju niso zaposleni
- 2.6 Red in čistoča, izvrševanje kontrole
- 2.7 Skladiščenje
- 2.8 Priloge

1. Zavarovane in nezavarovane nevarnosti in škode

1.1 Škode zaradi eksplozije razstreliva

Odstopajoč od določil 3. člena, točke 1. Splošnih pogojev zavarovanja obratovalnega zastoja zaradi požara (AFBUB), škode zaradi eksplozije razstreliva niso zavarovane:

- če je razstrelivo prispelo na zavarovalni kraj na dovoljen in kontroliran način ali
- če je zavarovalec vedel ali bi moral vedeti, da se na sosednjem zemljišču, s katerim ne razpolaga, nahajajo razstreliva.

Za razstreliva štejejo – ne glede na to, ali se dejansko uporabljajo za razstreljevanje ali ne – vse trdne ali tekoče eksplozivne snovi (ali njihova mešanica) ter vžigalniki, če eksplozija po poteku in učinku ustreza eksplozivnim eksplozivnim snovi, ki se uporabljajo v razstreljevalni tehniki.

2. Splošni varnostni predpisi

Zavarovalec je dolžan upoštevati zakonske, dogovorjene in vse, v tej točki našete varnostne predpise.

V nadaljevanju navedene obveznosti veljajo kot dogovorjeni varnostni predpisi v skladu s 6. členom Splošnih pogojev premoženjskega zavarovanja (ABV).

2.1 Izvajanje požarno nevarnih dejavnosti

Požarno nevarne dejavnosti so med drugim:

- varjenje in rezanje (avtogeno, električno, termično),
- brušenje (posebej z ročnimi brusilniki – Flex),
- spajkanje,
- uporaba plamena.

Te dejavnosti predstavljajo povečano nevarnost požara predvsem zaradi:

- uporabe odprtega ognja,
- uporabe ali nastanka visokih temperatur,
- nastanka in širjenja isker, ki lahko zanetijo požar,
- prisotnosti tekočih ali razbeljenih kovin,
- močno segreth obdelovancev, pogosto žarečih kovinskih delov.

Posebne nevarnosti

- Zaradi iskrenja je požarno ogrožena okolica v razdalji najmanj 10 m.
- Nevarnost požara je še posebej velika pri delu z ognjem na gradbiščih in mestih montaže.
- Pri požarno nevarnih dejavnostih na vsebnikih in cevovodnih napeljavah za vnetljive tekočine obstaja nevarnost eksplozije tudi takrat, ko so vsebniki in napeljava izpraznjeni, v njih pa se še nahajajo hlapi vnetljivih tekočin.
- Nevarnost eksplozije obstaja prav tako pri požarno nevarnih dejavnostih v bližini praha gorljivih trdnih snovi, tudi kovin.

Zaradi navedenega je potrebno pri izvajanju požarno nevarnih dejavnosti, ki se odvijajo izven za to posebej predvidenih in opremljenih delovišč, upoštevati naslednje varnostne predpise:

- 2.1.1 Požarno nevarne dejavnosti se lahko izvajajo samo z izrecnim dovoljenjem vodstva podjetja. Vodstvo podjetja mora poskrbeti – ne glede na to, ali dela opravlja lastno ali tuje osebe – da dela nadzoruje zanesljivo in kvalificiran delavec podjetja in da se zakonski ter uradni varnostni predpisi kakor tudi spodaj navedene določbe brez izjeme upoštevajo.

2.1.2 Izvajanju požarno nevarnih dejavnosti v bližini lahko gorljivih trdnih snovi in vnetljivih tekočin se je načeloma potrebno izogibati. Deli, namenjeni obdelavi, se morajo prenesti na za to posebej predvidena in opremljena delovišča.

2.1.3 Pred izvajanjem požarno nevarnih dejavnosti katerekoli vrste je potrebno v celoti izpolniti obrazec »Potrdilo o odobritvi izvajanja požarno nevarnih dejavnosti« (vzorec v prilogi 2). Obrazec mora biti obvezno podpisan s strani vodstva podjetja ali osebe, zadolžene za požarno varnost, ter s strani osebe, ki požarno nevarno dejavnost izvaja.

2.1.4 Požarno nevarne dejavnosti lahko izvajajo samo osebe, ki so zanesljive ter za izvajanje takšnih dejavnosti strokovno usposobljene in ki se v celoti zavedajo nevarnosti pri takšnih opravilih.

2.1.5 Organ nadzora mora delavce obvestiti o vrsti gradnje objekta (masivna, lesena...) in o prisotnosti morebitnih gorljivih snovi v sosednjih prostorih ali okolici ter poskrbeti za primerne in zadostne preventivne ukrepe v primeru gašenja.

2.1.6 Premične gorljive stvari ter skladiščene gorljive trdne snovi in tekočine kakor tudi prah in odpadke je potrebno pred pričetkom del odstraniti iz okolice delovnega mesta in z ogroženih sosednjih področij.

2.1.7 Nepremične gorljive dele zgradb je potrebno pred ognjem, iskrami ter vročimi ali žarečimi delci pred pričetkom del ustrezno zaščititi z negorljivimi zaščitnimi oblogami, vodo, vlažnimi krpami ali peskom.

2.1.8 Stropne in stenska preboje, jaške, prehode cevovodnih napeljav in kablov, fuge ter razpoke je potrebno ustrezno zapreti oz. zatesniti, tako da so sosednji prostori požarno varni. Sosednja področja je potrebno v času izvajanja požarno nevarnih dejavnosti nenehno preverjati, da ne bi prišlo do nastanka ognja ali tlečih mest (npr. zaradi prenosa toplote, iskrenja ipd.).

2.1.9 Gorljive obloge, opaže, izolacije in podobno je potrebno pred pričetkom del odstraniti iz območja nevarnosti.

2.1.10 Vsebnike, cevovodne napeljave in kanale gorljivih trdnih snovi, tekočin ali plinov je potrebno pred pričetkom del izprazniti, temeljito očistiti ter – v kolikor je to mogoče – napolniti z vodo.

2.1.11 Na mestu izvajanja požarno nevarnih dejavnosti kakor tudi na nadaljnjih ogroženih področjih je potrebno imeti vodo in druga primerna sredstva za gašenje na razpolago v zadostnih količinah.

2.1.12 Pred pričetkom del je potrebno preveriti, če naprave oz. aparati, s katerimi se bodo izvajale požarno nevarne dejavnosti, brezhibno delujejo. V primeru, ko je potrebno delujoče gorilnike začasno odložiti, je potrebno plamen posebej skrbno varovati in ga neprestano opazovati.

2.1.13 Po koncu izvajanja požarno nevarnih dejavnosti je potrebno delovno mesto in ogrožena sosednja področja nadzirati ter temeljito in večkrat preveriti – tudi še več ur po koncu del – prisotnost ognja, dima ali vonja po zažganem. Pri tem je potrebno posebno pozornost posvetiti težko dostopnim ali slabo vidljivim mestom. Posebej skrbno je treba pogasiti tudi najmanjša mesta požara ali tlenja. Že pri nezadostni ugotovitvi prisotnosti ognja, dima ali vonja po zažganem je potrebno o tem preventivno obvestiti najbližje gasilce.

2.1.14 Če požarna zaščita ni zagotovljena v zadostni meri, se požarno nevarnih dejavnosti ne sme izvesti oziroma je potrebno z njimi prenehati.

2.2 Gradbena protipožarna zaščita, protipožarna oprema

Gradbena protipožarna zaščita, kot so ognjeodporni gradbeni deli, protipožarni segmenti (npr. vrata) in podobno ne sme biti odstranjena niti ne sme biti ovirano njeno delovanje. Sposobnost delovanja gradbene protipožarne zaščite kot tudi ostale protipožarne opreme se mora preverjati v primernih časovnih razmakih.

2.3 Elektrostatični naboj

Za stroje in opremo, pri čigar delovanju lahko pride do nastanka statične elektrike, je potrebno predvideti ustrezne ozemljitve ali druge učinkovite ukrepe za odvod elektrostatičnega naboja.

2.4 Kurilne naprave in naprave za ogrevanje

2.4.1 Upravljanje s temi napravami se lahko zaupa samo določenim zanesljivim osebam, ki so seznanjene z napravami kakor tudi z zadevnimi zakonskimi določili in uradnimi predpisi.

2.4.2 Gorljive trdne snovi, tekočine in plini ne smejo biti skladiščeni v bližini kurišč, dimnih cevi in odprtih za čiščenje dimnikov.

2.5 Dela, ki jih opravljajo delavci, ki v podjetju niso zaposleni

Tudi pri izvajanju del, ki jih opravljajo delavci, ki v podjetju niso zaposleni, je potrebno zagotoviti, da le-ti upoštevajo varnostne predpise. Potreben nadzor mora vršiti zanesljiv in kvalificiran delavec podjetja.

2.6 Red in čistoča, izvrševanje kontrole

Z ohranjanjem reda in čistoče v celotnem obratu se v veliki meri zmanjša možnost nastanka in širjenja škode.

Po koncu obratovanja mora zanesljiva in kvalificirana oseba podjetja opraviti kontrolni pregled celotnega obrata. Ta oseba mora paziti ne samo na ohranjanje reda in čistoče, temveč tudi na upoštevanje ostalih varnostnih predpisov.

2.7 Skladiščenje

2.7.1 V kolikor v dogovorjenih posebnih pogojih niso opredeljeni strožji varnostni predpisi, veljajo za skladiščenje katerekoli vrste naslednja določila.

2.7.2 Če ne veljajo strožje odredbe (npr. predpisi za opremo za gašenje), lahko znaša površina t.i. zaprtega skladiščnega bloka (med skladiščenimi izdelki ni prehoda) največ 200 m². Med tako formiranimi skladiščnimi bloki mora vedno obstajati razmak, ki zagotavlja, da je v primeru požara vsak skladiščni blok z vseh strani dostopen gasilcem. Področja med posameznimi skladiščnimi bloki morajo biti stalno prosto prehodna/prevozna.

2.7.3 Lahko vnetljive in hitro goreče trdne snovi (npr. lesna volna, umetna vlakna, katran, umetna svila, lesni prah, surova guma), lahko vnetljive tekočine (npr. bencin, alkohol, benzol, eter, aceton, kurilno olje) in plini morajo biti skladiščeni v skladiščnih prostorih, ki predstavljajo vsak zase posamezen požarni sektor.

2.7.4 V skladiščih in skladiščnih območjih ni dovoljeno ogrevanje s posameznimi pečmi.

2.7.5 Tehnična oprema v skladiščih (npr. polnilci za viličarje, naprave za ovijanje s folijo ipd.) mora biti tako razporejena, da se v primeru napake v delovanju ali napačne uporabe teh stvari prepreči razširitev škode (požara, eksplozije) na sosednje stvari (varnostni razmaki morajo biti stalno prosti, nameščene morajo biti protipožarne plošče itd.).

2.8 Priloge

Priloga 1: Preventivni protipožarni ukrepi pri požarno nevarnih dejavnostih

Priloga 2: Potrdilo o odobritvi izvajanja požarno nevarnih dejavnosti

Dejavnosti, kot so varjenje, rezanje, spajkanje, segrevanje, žganje barve, taljenje, uporaba odprtega plamena, brušenje ipd. na zgradbah in predvsem pri popravilih, so skoraj vedno povezane z nevarnostjo požara. Mislite na naslednje:

- gorljiv material se lahko zaradi prenosa toplote vname, četudi se nahaja za negorljivo oblogo (malta, azbestni cement, pločevina itd.);
- kanali, jaški, cevovodi, podkonstrukcije tal in podobni votli prostori pospešujejo širjenje požara.

Da bi lahko pravilno ravnali, si zato najprej skrbno ogledjte delovno mesto in njegovo okolico, pri nalogodajalcu pa se pozanimajte o morebitnih posebnih nevarnostih.

Pred pričetkom dela je potrebno:

- preveriti, če naprave brezhibno delujejo, ter premišljeno določiti mesto varilne oziroma rezalne naprave, da bi se lahko po potrebi odklopil dovod plina oziroma elektrike;
- stenske, talne in stropne preboje, ki vodijo v sosednje prostore, podkonstrukcije tal, fuge in razpoke kakor tudi odprte konce cevi, povezanih z mestom dela, zatesniti z negorljivim materialom, kot je vlažna mineralna volna, ilovica, malta ipd. Potrebno je paziti tudi na prenos toplote;
- v dovolj velikem obsegu odstraniti ves gorljiv material (tudi prah), pri prebojih, ki se ne dajo zapreti, ga je potrebno odstraniti tudi iz sosednjih prostorov ter prostorov nad ali pod mestom dela;
- v celoti zaščititi gorljive dele, ki jih ni možno odstraniti, z negorljivimi oblogami, ki slabo prevajajo toploto (npr. negorljive plošče, ne pa pločevina);
- ogrožene dele zgradbe poškopiti z vodo ali prekriti z vlažnim peskom;
- če obstaja avtomatski javljalnik požara le-tega izklopiti samo na področju mesta dela; ostali deli javljalnika požara morajo delovati naprej;
- gorljivo izolacijo na cevovodih, ki so predmet obdelave, odstraniti v tolikšni meri, da je možnost vžiga izključena;
- gasilne aparate ali cevi z večnamenskimi razpršilniki pripraviti za uporabo ter se pozanimati o možnostih alarmiranja (gasilci) in ostalih napravah za gašenje in reševanje;
- zahtevati pomoč za nadzor mesta dela in okolice, pri posebni nevarnosti pa nadzor gasilcev podjetja ali pristojnih javnih gasilcev.

Tekom dela je potrebno:

- neprestano skrbno nadzirati ogenj, iskrenje, tok toplote zaradi pregrevanja materialov ipd.;
- odstranjevati ostanke elektrod v zaboj s peskom ali v vedro z vodo;
- ogrožene dele zgradbe občasno spet poškopiti z vodo.

Po koncu dela je potrebno:

- ponovno z vodo poškopiti segrete dele zgradbe;
- celotno območje nevarnosti vključno s prostori, ki se nahajajo zraven, nad in pod tem območjem, jaški ipd. temeljito in večkrat preveriti morebitno prisotnost ognja, dima ali vonja po zažganem;
- prepričati se, da je zagotovljen zanesljiv nadzor mesta dela in njegove okolice tudi preko noči, če je bilo neizogibno potrebno izvajati dela z ognjem pozno popoldne;
- poskrbeti za ponovni vklop javljalnika požara;
- gorljiv material vnesti šele naslednji dan.

V kolikor pridete nepredvidoma v položaj, da izvajate požarno nevarne dejavnosti na mestu, kjer navedeni varnostni ukrepi ne zadoščajo ali jih je nemogoče izvesti, uporabite t.i. hladne postopke, kot so npr. vrtnje, žaganje ipd. Če se sami ne morete odločiti, se posvetujte z nadrejenim ali s predstavnikom nalogodajalca. V vsakem primeru je potrebno pridobiti mnenje gasilcev. Ne pustite se zavesti, da bi zaradi časovne stiske ali drugih okoliščin obšli ta navodila.

V primeru požara je potrebno:

1. ALARMIRATI   takoj vklopiti javljalnik požara
                         preko telefonske številke .....
2. REŠEVATI   posvariti ogrožene osebe
3. GASITI   če je mogoče, začeti z gašenjem,
                         napotiti gasilce na mesto požara

